

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. IV. Quid meruerit: Christus Angelis & antiquis Patribus: Vbi quomodo
sit caput Angelorum & hominum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

Tom. II.

Christus quicquid meruerit, meruerit ex iustitiâ, secundò, quia quod hi credant, baptizentur, &c. potius quàm alii, pendet ex merito Dei prædestinantis beneplacito, in quo fortè sumus vocati prædestinati secundum propositum ejus, qui operatur in nobis secundum concilium voluntatis sue, ut ait Apostolus ad Ephes. primò.

VIII. Ex Scriptura & Conc. ostenditur Christum nobis meruisse primam etiam dispositionem ad gratiam.

Sed hanc sententiam in scholis audiendam non esse ait Suarez loco citato, tum ob illud ad Ephesios primo: *Benedixit nos Deus omni benedictione spirituali in caelestibus in Christo*, ergo & dispositiones ad justificationem habemus per Christum: tum ob alia testimonia Scripturæ & Conciliorum, quæ passim videri possunt apud auctores, & in particulari Concilio Tridentinum sess. 6. c. 5. videtur id satis aperte declarasse his verbis: *Declarat præterea ipsius justificationis exordium in adultis, à Dei per Christum IESVM praveniente gratiâ sumendum esse*, hoc est ab ejus vocatione, &c.

IX. Ratio cur Christus nobis meruerit, non tantum ut credentes accipiamus gratiam, sed etiam ut credamus

Cum ergo Christus sit perfectissimè redemptor, meritaque ipsius fuerint valoris simpliciter infiniti, & apta ad longè majora nobis præmia promerenda, non est cur hanc ei gloriam quis neget, ut totius seriei justificationis nostræ causa sit & auctor, nihilque omnino sit in ordine gratiæ, quod ei non debeamus, si sine incommodo fieri possit, posse autem constabit argumentorum, quæ asserti contraria sententia, solutione, quæ planè levia sunt ad tantâ Christum gloriâ privandum.

X. Prima dispositio nostra ad gratiam, nobis gratis datur, Christo ex iustitiâ.

Ad primum ergo, dico auxilia illa & dispositiones ad gratiam nobis gratis, Christo ex iustitiâ donari, hoc autem non tollit, quo minus verè sint gratia. Ad secundum dici potest cum Patre Vasquez, primâ parte disp. 14. cap. 3. nostram præ alius electionem in Christum reficendi posse, quod ille sua merita ad gratiam efficacem his potius quàm illis applicare voluerit, quo tamen non obstante tribui hoc Deo prædestinanti potest, utpote qui Christi voluntatem moverit, ut hos potius quàm illos eligendos designaret.

XI. Omnem prædestinationis seriem meruit nobis Christus, ipsamque adeo ad gloriam electionem, primam verò illam voluntatem communem, quâ cupiebat Deus homines post lapsum salvos, non meruit nobis Christus, ut notat Tannerus hic, quæst. 6. dub. 5. cum Suarez, Valentia & aliis, cum juxta Scripturas sacras voluntas illa fuerit causa adventus Christi. Unde Joannis c. 3. dicitur: *Sic Deus dilexit mundum, ut Filium suum unigenitum daret*. Meruit etiam remissionem peccatorum, & gratiam sanctificantem, licet illius merita mediis Sacramentis, & nostrâ cooperatione nobis essent applicanda, ut suprâ dictum est. Adamo verò ante lapsum non meruit gratiam primò collatam, sed post lapsum restitutam.

SECTIO QUARTA.

Quid meruerit Christus Angelis, & antiquis Patribus, ubi quomodo sit caput Angelorum & hominum.

I. In parabola de nonaginta novem ovibus, in mundum descendisse ad querendum ovem perditam, eamque ad caulam reducendam. Hanc parabolam exponentes Sancti Patres, per nonaginta novem oves, Angelos intelligunt,

CHRISTUS Matthæi 18. in Parabola illâ de ove perditâ dicitur relictis nonaginta novem ovibus, in mundum descendisse ad querendum ovem perditam, eamque ad caulam reducendam. Hanc parabolam exponentes Sancti Patres, per nonaginta novem oves, Angelos intelligunt,

quibus relictis Dei Filius humanam carnem assumpsit, ut hominem, quem ovem centesimam interpretantur, per peccatum perditum, & à viâ iustitiæ aberrantem, per passionem suam à peccato liberaret, ac tandem ad cælum perduceret, æternæque beatitudinis unâ cum Angelis participem redderet. Hinc oritur quæstio, Utrum ita gratiam & gloriam, aliâque dona supernaturalia meruerit hominibus, ut horum nihil meruerit Angelis, aut quid demum illis per merita sua obtinuerit.

Dona quædam accidentalialia Christum Angelis meruisse nullus dubitat, nempe illustrationes quasdam, gaudium de sedium suarum reparatione per hominum redemptionem, & alia hujusmodi, sicque Christus est caput, non hominum solum, sed Angelorum, cum juxta fidem sit caput totius Ecclesiæ, ut cum Sancto Thoma docent Theologi, probatque inter cætera locus ille ad Ephesios primò, ubi dicit Apostolus Christum suscitatum à mortuis, & constitutum ad dexteram Dei supra omnem principatum & potestatem, virtutem & dominationem, & omne nomen quod nominatur in hoc seculo, & in futuro, & omnia subjecit pedibus ejus, & ipsum dedit caput supra omnem Ecclesiam: quem locum licet aliis explicare contentur de Christo ut Deo, clarè tamen loqui videtur Apostolus de illo ut homine, ut constat.

Triplici verò de causâ Christus dicitur caput Angelorum & hominum, tum ob dignitatem, cum inter ipsos emineat, ut caput inter membra humani corporis, ipsosque gubernet, tum ob pulchritudinem, sicut enim in capite omnes sensus, ita perfectiones omnes & gratiæ in Christo plenissimè relucent: tum denique quia sicut caput in reliqua membra influit, ita Christus in Ecclesiam. Membrum tamen Ecclesiæ, ut bene notant aliqui, congruè vocari non potest, sicut caput membrum est humani corporis, cum Christus influxum nullum ab hominibus, vel Angelis recipiat, sicut à suis membris recipit caput corporeum.

Difficultas est, Utrum non dona solum accidentalialia, sed gratiam etiam & gloriam meruerit Christus Angelis. Affirmat Suarez hic, dispositione 42. sect. 1. Valentia quæst. 8. p. 3. Tannerus de Incarnatione, quæst. 6. dub. 5. n. 178. & alii.

Contraria tamen sententia & communior & verior est: ita Vasquez hic, disp. 49. & primâ parte, tomo 1. disp. 93. num. 20. Lessius de Prædestinatione Christi, & alii, & ex antiquis Sanctus Bonaventura, Halensis, & alii, videnturque expressa mens Sancti Thomæ in tertium, disp. 13. quæst. 2. art. 2. & alibi. Ratio à priori est, quia Christus ut vidimus disp. præcedente, præfinitus fuit in remedium lapsus primorum parentum, ergo pro aliquo priori præfinitus fuit peccatum illud ante merita Christi, cum fuerit in præficientiâ Dei ante Christi existentiam, sed pro aliquo priori ad suum lapsum habuit Adamus gratiam, cum peccando illam sibi ac nobis perdidit, ergo non accepit eam primò per merita Christi, cum pro illo signo non fuerit Christus in præficientiâ, tum sic, sed Angelis in eodem vel priori signo data est gratia sanctificans, quam data sit primo parenti, eamque alii conservarunt, alii peccando amiserunt, & eorum peccatum Adamo lapsus causa fuit, ergo non habuerunt gratiam illam per Christum.

Secundò

revertitur, per hanc hominem intellegunt Patres, per illas Angelos.

II. Dona quædam accidentalialia meruit Christus Angelis.

III. Triplex de causâ Christus dicitur caput Angelorum & hominum, ratione dignitatis, pulchritudinis, & influxus.

IV. An Christus meruerit Angelis gratiam.

V. Probabilior est Christum non meruisse gratiam Angelis.

Peccatum Adami pro aliquo priori præfinitus fuit ante merita Christi.

VI. *Secundò probatur ex illo ad Hebræos 2. v. 11. Qui sanctificat, & qui sanctificantur, ex uno omnes, nempe ex Adamo, propter quam causam subdit Apostolus: Non confunditur fratres eos vocare, ergo non sanctificat Christus Angelos, utpote qui non provenerunt ab Adamo. Deinde Patres, & in particulari Sanctus Augustinus libro de correptione & gratiâ, cap. 11. & alibi, hoc idem docent, nempe Angelos & hominem innocentem morte Christi ad sanctificationem non eguisse, eguissent autem, si ab eo justificationis gratia in ipsos derivanda fuisset, sicut propterea eguertint homines.*

VII. *Dices primò, habuisse Angelos & hominem innocentem Fidem Christi, ex meritis eiusdem Christi. Primò aliqui negant habuisse eam ex meritis Christi, ita Vasquez, disp. 12. cap. 5. & disp. 49. cap. ultimo. Secundò: Esto habuerint, habere tamen potuerunt Fidem illam naturâ posterius ad peccatum Adami, & Christi Incarnationem.*

VIII. *Dices secundò: Apostolus ad Hebræos 2. v. 10. de Christo, ait cum qui multos filios ad gloriam adduxerat, auctorem salutis eorum per passionem consummare debuisset. Respondeo, per filios illos intelligere Apostolum eos, quos ob merita Christi prædestinaverat jam ad gloriam Deus, imò aliquos ex iis, nempe Patres antiquos aliquo modo jam in gloriam adduxerat per certam scilicet illius promissionem, ad cuius tamen consummationem deerat solum executio adventus, & mortis Christi.*

IX. *Difficultas præcipua in hac re est circa auctoritatem quorundam Patrum, quos pro se citat Suarez: ad hos tamen Respondeo, non affirmare eos Christum quâ hominem salutem attulisse Angelis, sed solum fuisse sanctificatos Angelos per Filium Dei, per Christum, per Verbum, &c. quæ non necessario intelliguntur de Christo ut homine. Unde S. Gregorius in Ezechielem cap. 14, expressè ait Christum Angelis semper fuisse murum, nobis verò factum esse murum, nempe per Incarnationem, & S. Bernardus sermone in Seriam quartam hebdomadæ sanctæ, post medium sic habet: Passio Domini data est homini, quia alteri dari non potuit, nunquid Angelo? sed ille non eguit, nunquid Diabolo? sed ille non resurgit, &c.*

X. *Quare cum S. Gregorius in librum secundum Regum asserit Angelos esse sanctificatos in Filio, intelligitur de Filio ut erat Deus: cum verò addit idem S. Gregorius, Nemo electorum nisi in ipso est, nempe Christo, quod sic refertur ad divinitatem ejus, ut nequaquam intellectum humanitatis ejus evahet: intelligendus est, vel per electos velle solos homines, vel si includat Angelos, loquitur non de gratiâ sanctificante, sed de fide Incarnationis, quam habere per Christum poterant Angeli in statu viæ: Justus namque, inquit, esse non potest qui fidem non habet divinæ Incarnationis: hæc tamen omnia commodiùs intelliguntur de hominibus.*

XI. *Quod autem non existimaverit S. Gregorius Angelos esse sanctificatos per Passionem Christi, constat ex lib. 28. Moralium, cap. 14. Sed ecce, inquit, Angeli divinam potentiam laudant, quia ipsi eos tanta claritatis visio delectat; nos autem, qui redimimur, quia virtute laudare debemus? & paulò superius de Christo habet hæc verba: Cujus Incarnationis mysterium quia & electi Angeli mirari sunt, qui eodem mysterio redempti non sunt, rectè*

subjungitur, cum me laudarent simul astra matutina: hæc ille: ubi pulchrè explicat quomodo Angelus sint astra matutina, utpote qui lucem suam à Filio Dei, ut mane in æterni Patris sinu ortus est, acceperunt; homines verò astra vespertina, qui ab eodem Dei Filio nobis post tot sæcula in mundo in humanâ carne nato, qui tamen oceanus quidam potiùs illius & vesper dici potest, quàm ortus.

Quod autem afferri solet de S. Hieronymo cap. 2. ad Ephesios, Christum sanguine suo Angelos purgasse nimium probat; inde enim sequeretur Angelos sanctos aliquando peccasse, & per Christum à peccato purgatos fuisse, qui fuit error Origenis, ex cuius sententiâ non ex propria loquitur ibi S. Hieronymus, ut notat Vasquez hic, disp. 49. cap. 5. & fatetur Suarez Disputatione 42. sect. 2.

Quoad antiquos Patres recepta in primis est apud Theologos opinio, eos quicquid habent gratiæ & donorum supernaturalium, Christi meritis acceptum referre. Hinc oritur difficultas; cum enim dona illa præceserint Incarnationem Christi, non apparet quo pacto Christus sua merita pro iis offerre potuerit, jam enim sciebat esse dona illa collata, ergo nec orare, nec offerre Patri merita potuit, ut conferrentur.

In hac re licet Vasquez primâ parte disp. 94. cap. 3. & alii negent posse esse orationem pro præteritis: probabilius tamen videtur cum Valentia secundâ secundæ disp. 16. quæst. 2. punct. 8. posse; licet enim tempore priora, naturâ tamen posteriora esse possunt hac oratione & merito. quod etiam tenet Pater Erice de Prædestinatione, disp. 24. cap. 5. non quidem ut jam fiant vel non fiant ea quæ petuntur, sed jam oratio offertur & meritum, ut facta vel non facta fuerint. Sic pro defunctis orat Ecclesia, ne absorbeat eas tartarus, ne pœnam æternam sustineant, &c. cum eo tempore, quo orat Ecclesia, liberati jam sint animæ à pœnis inferni, vel liberari omnino non possunt: petit ergo Ecclesia, ut liberentur ab inferno, non nunc, sed antea. Imò hoc in omni oratione nostrâ videtur necessariò dicendum, oramus enim Deum, ut concedere nobis velit victoriam, pluviam, &c. cum tamen ab æterno decreverit Deus concedere dependenter ab hac oratione. Non ergo oramus ut Deus nunc habere velit hanc voluntatem, quam antea non habuit, cum hoc sit impossibile, sed ut ab æterno eam habuerit: sicut ergo hic petimus à Deo volutionem præteritam, ita quidni poterit Christus potere, & mereri antiquis Patribus gratiam & auxilia præterita.

Semper ergo orare possumus pro re præterita, quando nobis non constat de certitudine possessionis illius, tunc enim orare aut offerre pro eâ merita non possumus, nullus enim applicat media ad id obtinendum, quod jam habet independenter ab illo medio: sic cum Ecclesiæ certò non constat quòd Deus animam ab inferno liberaverit, potest orare ut Deus eam liberaverit: sic similiter Christus orare potuit, & merita sua offerre, ut gratia antiquis Patribus data fuerit, dum tamen non procederet oratio illa, & oblatio ex notitiâ gratiæ jam illis collatæ, oratio enim illa, & meritum tempore quamvis posteriora, naturâ tamen sunt priora collatione illius gratiæ.

Dices: Christus eo instanti quo pro antiquis Patribus orabat, sciebat gratiam iis jam esse collatam, ergo non potuit tunc orationem & merita offerre ut conferatur. Negatur consequentia: Non

XII.

Explicatur dictū quoddam S. Hieronymi.

XIII.

Antiqui Patres quicquid habent gratiæ, habent ex meritis Christi.

XIV.

Probabilius est posse fieri orationem pro præteritis.

Quo sensu orat pro defunctis Ecclesia ne absorbeat eos Tartarus.

XV.

Tunc orare possumus pro re præterita, quando non sumus certi, nos eam esse consecutos.

XVI.

Obicit Sciobat Christus gratiam antiquis Patribus.

TOM. II.

*bus iam fuis-
se concessam,
ergo orare
non potuit
ut concederetur.*

Non enim quævis scientia impedit orationem & merita prudenter offerenda, sed ea sola, qua scitur datum jam esse id quod petitur, independenter ab hac oratione & meritis, alia enim scientia solum est consequens, seu sciens datam jam fuisse gratiam illis dependenter ab hac oratione. Sicut ergo, licet Christus eo instanti quo orabat Patrem pro suscitatione Lazari sciebat certo fore ut per hanc suam orationem obtineret illius suscitationem, potuit tamen prudenter pro illâ orare, ita quidni orare quis possit ut aliquid ob illius orationem datum fuerit, quod intuitu illius sciebat datum jam fuisse.

SECTIO QUINTA.

*Utrum Christus per merita, unionem
subsequentia potuerit illam
mereri.*

*I.
Certum est
Christum
per merita
unionem
tempore an-
tecedentia
non potuisse
eam mereri.*

SECTIO primâ rejecimus eos, qui Christi humanitatem, prius tempore existisse asseriebant, quam uniretur Verbo; unde clarum est per opera unionem tempore antecedentia non potuisse Christum mereri unionem, cum Christus per ipsam unionem constituatur. Nec etiam mereri unionem potuit per opera naturâ eam concomitantia, cum merita, ut tum hic, tum tomo præcedente, disputatione quadragesimâ, sectione secundâ, diximus movere ut causa moralis debeant ad conferendum præmium, quod intuitu eorum datur. Restat ergo tantum controversia de operibus unionem subsequentibus, quam hac sectione expediâ.

*II.
Vnde oriatur
difficultas
de merito
unionem
nam per me-
rita eam
subsequentia.*

Difficultas verò ex eo oritur, nam, ut proxime vidimus, potuit Christus per merita sua antiquis Patribus gratiam & auxilia supernaturalia mereri, eo quod merita illa, licet tempore posteriora, naturâ tamen priora erant gratiâ illis collatâ, quare ergo non poterit Deus intuitu operationum à Christo in tempore aliquo post receptam unionem, ut in adultâ ætate elicitarum moveri ad unionem illi primò conferendam. Quæstio verò procedit de meritis non conditionatè solum, sed absolutè prævisis, cum sub hac solâ ratione sint propriè merita, merita siquidem non movent nisi ut existentia.

*III.
Singularis
quorundam
opinio.*

Singularis hac in parte est opinio Patris Suarez hic, disp. 10. sect. 4. quem sequitur Coninck disp. 8. de Actibus supernaturalibus, dub. 7. & recentiores non pauci. Distinguit itaque Suarez ordinem intentionis & executionis, unde, inquit, nil vetat, quo minus Deus ordine intentionis præfinitur efficaciter Christum, & illius merita, deinde ordine executionis det unionem intuitu horum meritorum, quæ licet Incarnatio in intentione præcedat, in executione tamen subsequitur, cum ex illis prævisis executioni mandetur.

*IV.
Si Christus
in virili æta-
te fuisse præ-
finitus, po-
tuit mereri
unionem
primò con-
ceptionis in-
stanti hu-
manitatis
conferen-
dam.*

Variis modis intelligi potest Christum per merita unionem sequentia illam mereri ut in primo instanti conceptionis conferendam: primò, ita ut Christus instanti quo meretur unionem, intelligatur existens sine dependentiâ à collatione illius in primo instanti conceptionis, sed ita ut præfinitur Christus in virili ætate, & hoc modo non videtur dubium, quin potuerit Christus mereri unionem multo antè humanitatis conferendam, sicut & potuisset Deus moveri ex meritis Christi ad unionem hypostaticam Adamo, vel

Moyli cum Patre aut Spiritu Sancto, vel ipso etiam Filio concedendam. Hic ergo loquimur de meritis ab unione in primo conceptionis instanti collatâ in suo esse pendentibus.

Secundò intelligi potest Deus ita moveri intuitu meritorum subsequentium ad unionem primo instanti secundâ actione à meritis moraliter proveniente producendam, ita tamen ut prius extiterit ex vi actionis, per quam valorem meritis confert, & hæc non est major difficultas, quàm quòd effectus elevari possit ad causam sui secundò producendam, etiam dum ipsam causat, vel quòd idem hoc modo elevetur ad secundò producendum se, quæ tamen fieri posse ostendi disp. 21. Phy. sect. 3. & disp. 19. per totam. Non tamen existeret unio hypostatica in hoc casu duplici actione totali, ut ibidem diximus.

Dicendum itaque, licet his modis non implicet unionem primo conceptionis instanti produci intuitu meritorum subsequentium, cum tempore solum & secundum quid prius illis producatur, simpliciter verò & naturâ posteriori, ita tamen produci intuitu meritorum subsequentium, ut primò tunc sit ratio illorum, ut vult Suarez, videtur omnino impossibile; cum enim hæc merita, quæ talia dependeant ab unione, cum eorum valor ab eâ defumatur, debet unio dignificare ea ut existens pro illo instanti quomorentur, ergo pro eodem priori, pro quo sunt merita, est unio, ergo non potest accipere primum suum esse per hæc merita, sed ad summum secundum esse, seu ut aliâ actione secundò producatur.

Dices, hoc solum probare, debere unionem ordine intentionis præcedere merita, in executione tamen potest ea subsequi, seu intuitu illorum primò produci. Contra primò: Vel ordo ille intentionis sufficit ad ponendum unionem à parte rei, vel non: si primum, ergo ante merita existit unio, & consequenter primum suum esse non accipit ab iis, vel physicè, vel moraliter, cum pro illo priori merita non sint: si secundum, ergo merita illa non sunt merita infiniti valoris, cum hic valor defumatur ab unione existente, & opera moraliter informante, valor enim meritorum, est ipsa unio, ut dictum est.

Contra secundò: Hinc enim sequeretur merita illa esse causam sui, siquidem cum valor meritorum sit unio, si mereantur hunc valorem, merebuntur se: imò principium meriti cadet sub meritum, quod implicat, ex hoc enim principio semper probat Sanctus Augustinus primam vocationem, quæ est principium omnis meriti in nobis, debere gratis dari, & sine meritis, idque non naturaliter solum, sed de potentia absoluta: libro enim de libero arbitrio & gratiâ, cap. 8. ex principio illo inferri non posse primam vocationem non conferri independenter à meritis, nec posse hominem ullâ ratione præstare ut vocetur, si autem possemus eam mereri, de facto mereremur, cum Deus eam nobis det cum onere cooperandi, & gloriam Deo tanquam fructum illius rependendi, ut constat in iis Scripturæ locis, ubi se Deus comparat agricolæ vineam elocanti, & Patri-familias talenta distribuenti ad usuram, & ignavos multanti; ut bene notat Vasquez hic, disputat. 21. cap. 5. ergo merita illa quæ talia non possunt antecedere unionem.

Contra tertio: Implicat effectum elevari ad primò producendum causam sui, cum pro illo priori necessariò existere debeat causa, utpote quæ

*V.
Nec etiam
est difficul-
tas ut exi-
stens per
unam alie-
nem merita
conferatur
secundâ ac-
tione pro-
ducendam.*

*VI.
In dicitur
præcedenti-
bus eorum
unio hypo-
statica tem-
porè eandem
esse secundum
quid produ-
citur prius
meritis,
simpliciter
verò post-
eriori.*

*VII.
Impugnatur
ordo ille in-
tentionis &
executionis.*

*VIII.
Ex hoc ordi-
ne intentio-
nis & execu-
tionis meri-
ta illa esse
causam sui.*

*IX.
Nequit illo
modo effe-
ctus elevari
ad primò
producendam
causam sui
quæ*